

Halfjaarlijkse memo Rijksvaccinatieprogramma

In deze memo worden de relevante ontwikkelingen rondom het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) op een rij gezet. De memo beslaat de periode van oktober 2022 t/m maart 2023. Hij is opgesteld naar aanleiding van afspraken gemaakt in het vaccinatierapport *'Aan de slag met de lage vaccinatiegraad in Flevoland'*, dat op 30-01-2020 door het GGD-bestuur is vastgesteld. De memo is ten behoeve van het GGD-bestuur en de gemeenten opgesteld door het taakveld infectieziektebestrijding, in afstemming met de JGZ-organisaties.

Wij zullen u in de zomer informeren over de meest actuele regionale vaccinatiegraad, na het verschijnen van het RIVM-jaarverslag RVP. Een volgende update van RVP-ontwikkelingen zal u volgens afspraak worden toegezonden in het najaar.

Managementsamenvatting

Vaccinatiegraad

- In januari zijn eerste indicaties over de landelijk bereikte vaccinatiegraad in 2022 gepubliceerd. Ten opzichte van vorig jaar lijken de cijfers iets lager. Hoeveel lager is echter niet precies vast te stellen, omdat sommige ouders er, met de invoering van het informed consent, voor kiezen om geen toestemming te geven voor de uitwisseling van de vaccinatiestatus van hun kind met het RIVM. Regionale cijfers zijn nog niet beschikbaar.

Wijzigingen in het RVP

- De staatssecretaris wil het advies van de Gezondheidsraad om de timing van de vaccinaties in het RVP-schema wat aan te passen graag overnemen, maar wacht voor een definitieve beslissing op de resultaten van een uitvoeringstoets.
- De vaccinatie tegen Meningokokken B wordt, het advies van de Gezondheidsraad volgend, niet opgenomen in het RVP.
- De COVID-vaccinatie is nu ook beschikbaar voor kinderen onder de vijf jaar met een hoog medisch risico.

Overige ontwikkelingen

- In 2023 vindt landelijk een aanvullende HPV-campagne plaats voor jongvolwassenen (18+). De opkomst valt tegen. Landelijke cijfers laten zien dat de vorig jaar gestarte HPV-inhaalcampagne voor kinderen tot 18 jaar succesvol is. Regionale cijfers zijn nog niet beschikbaar.
- In 2021 zette de daling voort van het voorkomen van infectieziekten waartegen in het RVP beschermd wordt. De daling is in 2020 ingezet en waarschijnlijk het gevolg van de coronamaatregelen.
- Een aantal organisaties, waaronder JGZ en VNG, heeft hun samenwerking ten behoeve van de informatiestandaard Jeugdgezondheidszorg eind 2022 formeel vastgelegd. Het doel is het mogelijk maken van de uitwisseling van patiëntgegevens tussen organisaties.

Vaccinatiegraad

- Nieuwe indicatie landelijke vaccinatiecijfers. Elk jaar in juni publiceert het RIVM de definitieve cijfers over de vaccinatiegraad die in het voorgaande jaar zijn behaald. Vooruitlopend hierop worden in januari zeer beperkte, voorlopige cijfers gedeeld. Over de cijfers die in januari 2023 zijn gepubliceerd over de in 2022 behaalde vaccinatiegraad, het volgende:

- Per 1 januari 2022 is het informed consent ingevoerd, hetgeen wil zeggen dat ouders toestemming moeten geven aan de JGZ-organisaties om aan het RIVM door te geven dat hun kind een bepaalde vaccinatie heeft ontvangen. Wij hebben u hierover eerder geïnformeerd. Doordat een deel van de ouders deze toestemming niet geeft, heeft het RIVM geen goed zicht meer op de vaccinatiegraad. Als de ouders geen toestemming geven voor gegevensuitwisseling, melden de JGZ-organisaties namelijk wel aan het RIVM dát ze een vaccinatie hebben gezet, maar niet bij wie. Daarom is het voor het RIVM in deze gevallen niet na te gaan op welke leeftijd de vaccinaties zijn gegeven, en kunnen ze dus niet worden meegenomen in het bepalen van de vaccinatiegraad per leeftijdsgroep.

De vaccinatiecijfers vanaf het jaar 2022 geven daarom het minimum aan gevaccineerde kinderen weer (namelijk de gevaccineerde kinderen van wie de ouders toestemming hebben gegeven om hun gegevens met het RIVM te delen). Het RIVM gaat er vanuit dat het aantal daadwerkelijk gevaccineerde kinderen hoger ligt, en de cijfers dus een onderschatting zijn van de daadwerkelijke vaccinatiecijfers. Dit maakt, dat de vaccinatiecijfers niet meer goed vergelijkbaar zijn met de cijfers van voorgaande jaren.

- Dat in het achterhoofd houdend, rapporteert het RIVM de volgende cijfers voor zuigelingen (gemeten op 2-jarige leeftijd):

	BMR	DKTP
2021 (volledige cijfers)	92,6%	94,0 %
2022 (minimaal percentage)	89,5 %	92,9 %

Gezien de eerder genoemde ontwikkelingen is dus niet te zeggen in welke mate de lagere cijfers ten opzichte van vorig jaar veroorzaakt worden door een daadwerkelijk lagere vaccinatiegraad, of door een onderrapportage van gevaccineerde kinderen.

- Ter referentie: in 2022 is er voor 5,1% van de BMR-vaccinaties (dit betreft ook de vaccinatie op 9-jarige leeftijd), en voor 3,8% van de DKTP-vaccinaties geen toestemming voor gegevensuitwisseling gegeven. Dit zijn landelijke cijfers.

Het daadwerkelijke effect van het informed consent op de zuigelingenvaccinaties is voor 2022 nog beperkt, omdat een deel van de zuigelingen al voor de invoering van het informed consent in aanmerking kwam voor een vaccinatie. Dat wil zeggen dat de cijfers voor zuigelingenvaccinaties vanaf 2023 pas de daadwerkelijke omvang van het informed consent laten zien.

- In onze najaarsmemo rapporteerden we al over het feit dat de staatssecretaris een wetswijzigingen voorbereidt, waardoor de registratie van de vaccinatiegegevens met het RIVM zou veranderen van een opt-in systeem (actieve toestemming nodig; huidige situatie) naar een opt-out systeem (actieve weigering nodig). De verwachting is dat hierdoor een groter percentage ouders toestemming geeft voor de gegevensuitwisseling. De wetswijziging wordt naar verwachting medio 2024 aan de Tweede Kamer voorgelegd.
- De genoemde cijfers betreffen landelijke cijfers. Er is nog geen regionale of lokale uitsplitsing van deze voorlopige vaccinatiecijfers beschikbaar. Het RIVM rapporteert jaarlijks in juni over de definitieve cijfers. Op dat moment komen ook de lokale cijfers beschikbaar. Deze zullen, anders

dan de landelijke cijfers, naar verwachting niet heel erg vertekend zijn door het informed consent; we rapporteerden eerder al over het feit dat het aantal mensen dat in onze regio geen toestemming geeft voor uitwisseling met het RIVM absoluut en relatief erg laag is.

Wijzigingen in het RVP

- Verschuivingen in RVP-schema. Eerder berichtten wij over het advies dat de Gezondheidsraad in het najaar van 2022 uitbracht, getiteld 'Evaluatie schema RVP'. Samenvattend adviseert de Gezondheidsraad om alle vaccinaties in het RVP te behouden, maar een aantal vaccinatiemomenten te verschuiven. De staatssecretaris heeft begin 2023 aangegeven in principe positief tegenover dit advies te staan. Dit zou echter wel een (grote) verandering van de praktijkuitvoering van de JGZ met zich meebrengen en een inhaalcampagne vergen. Momenteel wordt er onderzoek uitgevoerd naar de randvoorwaarden voor een aanpassing van het schema, waaronder ook de capaciteit bij de JGZ-organisaties. Op basis van deze bevindingen besluit de staatssecretaris later in 2023 over een eventuele aanpassing.
- Meningokokken B-vaccinatie niet in RVP. Meningokokken B is een zeer ernstige ziekte die kan leiden tot hersenvliesontsteking en bloedvergiftiging en die fataal kan aflopen. De Gezondheidsraad heeft in oktober 2022 geadviseerd om het vaccin tegen Meningokokken B niet in het RVP op te nemen. De minister neemt het advies van de Gezondheidsraad over. Het vaccin is weliswaar effectief, maar leidt niet tot groepsbescherming. Vanwege de hoge prijs en de lage aantallen zieken is het bovendien niet kosteneffectief. Bovendien kent het vaccin veel bijwerkingen die ook tot extra medisch handelen kunnen leiden. Het vaccin is, op eigen kosten, wel beschikbaar via de huisarts of een vaccinatiecentrum.
- COVID-19 vaccinatie beschikbaar voor jonge kinderen met medisch hoog risico. De minister van VWS heeft besloten dat kinderen van 6 maanden t/m 4 jaar met een medisch hoog risico een coronavaccinatie kunnen krijgen. Deze kinderen hebben een grotere kans om ernstig ziek te worden door corona dan hun leeftijdgenoten. Het ministerie volgt daarmee het advies van de Gezondheidsraad. Voor kinderen van 5 jaar en ouder met en zonder medisch risico is de coronavaccinatie al sinds begin 2022 beschikbaar.

Overige ontwikkelingen

- Aanvullende HPV-vaccinatiecampagnes.
18+ campagne - Momenteel zijn we als GGD in onze regio druk bezig met de landelijke aanvullende campagne voor de HPV-vaccinatie, die begin dit jaar van start is gegaan. Deze campagne richt zich op jongvolwassenen van 19 tot 27 jaar. Het gaat daarbij om meisjes, die zich eerder niet (volledig) hebben laten vaccineren, en om jongens, die eerder helemaal niet in aanmerking kwamen voor de vaccinatie. In onze regio kunnen mensen met en zonder afspraak terecht op locaties in Almere, Lelystad en Emmeloord. In Flevoland zijn er 34.000 mensen uitgenodigd, tot nu toe zijn zo'n 4.250 vaccins gezet. De opkomst valt daarmee tegen. De campagne loopt nog tot eind 2023.
- 18- campagne – In 2002 is er een tweejarige inhaalcampagne gestart voor meisjes en jongens tot 18 jaar. Begin 2022 is de leeftijd waarop kinderen een HPV-vaccinatie krijgen aangeboden namelijk verlaagd van 13 naar 10 jaar. De inhaalcampagne richt zich op de kinderen die tussen deze leeftijden vallen. Ook worden meisjes en jongens tussen de 13 en de 18 opgeroepen; voor meisjes betreft dit een herhalingsoproep; jongens kwamen onder het oude beleid niet eerder in aanmerking. De staatssecretaris bericht dat de campagne succesvol is. Landelijk is er onder andere een duidelijk

positief effect zichtbaar op de vaccinatiegraad bij oudere meisjes, die aan een eerdere oproep geen gehoor gaven.¹

- Regionale cijfers over de vaccinatiegraad op basis van bovenstaande campagnes zijn nog niet beschikbaar.
- In 2021 verdere daling ziektegevallen RVP-infectieziekten. In 2021 kregen minder mensen een ziekte waartegen binnen het RVP wordt gevaccineerd. Dit komt hoogstwaarschijnlijk nog steeds door de coronamaatregelen zoals afstand houden en handen wassen. De daling van 2020 heeft daarmee verder doorgezet. Vooral voor kinkhoest, bof en ernstige pneumokokkenziekte daalde het aantal meldingen. Het RIVM publiceert steeds in het late najaar een surveillancerapport over het voorgaande kalenderjaar.
- Samenwerking informatiestandaard formeel vastgelegd. Als organisaties informatie willen uitwisselen, zoals bijvoorbeeld patiëntgegevens, is het nodig dat ze dezelfde taal spreken en de uitwisseling technisch mogelijk is tussen verschillende systemen. Eind 2022 hebben organisaties ActiZ, GGD GHOR Nederland, NCJ, Nictiz, RIVM, VWS, VZVZ en VNG hun samenwerking ten behoeve van de informatiestandaard Jeugdgezondheidszorg formeel vastgelegd².
- De informatiestandaard maakt het bijvoorbeeld mogelijk dat burgers hun vaccinatiegegevens via een persoonlijke gezondheidsomgeving (PGO) zullen kunnen ophalen. Met behulp van de informatiestandaard vaccinaties zet het RIVM allereerst in op het ontsluiten van de COVID-19 vaccinaties naar de PGO's. Overigens zijn de vaccinatiegegevens voor de RVP-vaccinaties in onze regio bij verschillende JGZ-organisaties al in te zien via de klantportalen; voor zover dat nog niet het geval is, zal dat nog dit jaar mogelijk worden.

Bronnen:

• RVP Nieuws (LCI/RIVM), nieuwsbrieven van november 2022 t/m maart 2023; • Kamerbrief: 'Voortgang Vol vertrouwen in vaccinaties', 02-02-2023; • Rapport: 'Het Rijksvaccinatieprogramma in Nederland. Surveillance en ontwikkelingen in 2021-2022' (RIVM); • Antwoorden op vragen uit de Tweede Kamer over het bericht 'Nederlanders hebben minder vertrouwen in vaccinaties', #1262, 13-01-2023.

---

¹ Voorlopige, landelijke cijfers over de HPV-vaccinatiegraad tot 18 jaar, uitgesplitst naar cohort en geslacht, zijn te vinden op pagina 6 van de kamerbrief van februari 2023: <https://www.tweedekamer.nl/downloads/document?id=2023D03864>

² Een korte uitleg over de informatiestandaard vindt u via het volgende filmpje: <https://www.youtube.com/watch?v=XHmdlIYL6Ok>